

A CÉGNÉV SZELLEMI TULAJDON JELLEGE ÉS VISZONYA A SZEMÉLYISÉGI JOGHOZ

Schultz Márton

PhD hallgató

Civilisztikai Tudományok Intézete
Szegedi Tudományegyetem

*„Hogy milyen mélységekben függ össze az ösz-
szetevészthetőség tana a verseny- és az árujelző
jogban a személyiségi jogi vonatkozással, azon
kérdések összességéhez tartozik, amelyek szem-
pontjából lényeges, hogy a személyiségi jogi
vonatkozás tisztán a pozitív szellemi-versenyjo-
gi védelmi jogokkal való összefüggéséből vagy
összefüggésében, megállapításra kerülhet.”¹*

A személyiségi jogba tartozó jogosultságok, így a névjog szabályozása, működési mecha-
nizmusa vonatkozásában számos vagyoni elemet találhatunk, amelyek elsősorban külön,
speciális jogintézmény vonatkozásában jelentkeznek, mint amilyen a védjegy mellett a
cégnév is. Apáthy István már 1873-ban így fogalmaz: „nem szenved kétséget, hogy bizonyos
cégek² elvitázhatlan értékkel bírhatnak, melynek felhasználásától, ha mások érdekei nem
sértetnek, jogosan senki meg nem fosztható”.³ A személyiségi jog által az ember, s tágabb
értelemben a jogalany személyi, nem vagyoni érdekei kerülnek védelmezésre, s a vagyoni
érdekek ezen dogmatikai felfogásnál fogva háttérbe szorulnak. Noha a cégnév védelmét
elsősorban a jogi személyekhez kapcsolják, az kapcsolatba kerülhet a természetes személyek
névvédelmével is, különösen abban az esetben, ha az a cégnévben szerepel. A természetes
személy nevének, illetve a cégnévnek a védelme eltérő dogmatikai karaktert mutat fel,
amely a névviselés-névhasználat terminusok dogmatikai elhatárolásában is jelentkezik.⁴
A cégnév, mint a jogi személyek megjelölésére szolgáló lajstromozást igénylő jog, sok
szempontból a szellemi tulajdonjogokhoz hasonló karakterrel rendelkezik, amely miatt a
német uralkodó felfogás azt ennek módjára is kezeli. Jelen tanulmányban azt vizsgáljuk,
hol érhető tetten a cégnév szabályozásában a személyiségi jogi pillanat, s ez mennyiben
jelent korlátot a cégnévre vonatkozó jogosultság gyakorlása, a szabad kereskedelemben
való megjelenés szempontjából.

¹ ELSTER, Alexander: *Urheber- und Erfinder-, Warenzeichen- und Wettbewerbsrecht (Gewerblicher Rechtsschutz)*, Walter de Gruyter & Co., Berlin und Leipzig, 1928. 44. [fordítás tőlem: Schultz Márton], „Wie weit die Lehre von der bloßen Verwechslungsfahr im Wettbewerbs- und im Warenzeichenrecht mit dem persönlichkeitsrechtlichen Moment zusammenhängt, gehört zu diesem Komplex von Fragen, für den es wesentlich ist, daß das persönlichkeitsrechtliche Moment klar aus seinem oder in seinem Zusammenhang mit den positiven geistig-gewerblichen Schutzrechten festgestellt wird.”

² A cég és a cégnév kifejezéseket egymás megfelelőjeként használom.

³ APÁTHY István: *A magyar kereskedelmi törvénykönyv tervezete*, Franklin, Budapest, 1873. 38.

⁴ GÖRÖG Márta – SCHULTZ Márton: *A név tárgyasulása a kereskedelmi megjelölések vonatkozásában*. Kézirat, megjelenés alatt.

1. A cégnév mint alanyi jog elhelyezése a magánjog rendszerében

A cégnév alanyi jogi jellegének meghatározása által közelebb kerülhetünk azon kérdés megválaszolásához, milyen mögöttes szabályok alkalmazandóak dogmatikailag a cégnévre. Ezen mögöttes szabályrendszer ugyanis jelentősen meghatározza a cégnévvel való rendelkezés korlátait, amely magának a gazdasági életben, a kereskedelmi forgalomban való részvételnek bizonyos tekintetben a korlátját képezheti. Ezen mögöttes szabályrendszer, alanyi jogi jelleg nemcsak államonként, hanem koronként is változik. Célszerű ezeket felvázolni a tételes szabályok ismertetése előtt, osztályozásunk szempontjából ugyanis vezérfonalként szolgálnak.

A személyi eszme magánjogi térhódítása előtt a magyar jog ezt kifejezetten a kereskedelmi jog körében tárgyalta kizárólagosan. Ennek oka nyilvánvalóan a cégnév szabályainak rendszerbeli elhelyezésében rejlik, arról ugyanis a kereskedelmi jogról szóló törvény rendelkezett. A személyiségi jog magánjogi alanyi jogi jellegét tagadó álláspont ezt ezen túl az eszmei javak (mai fogalmainkkal élve a szellemi alkotások) körébe sorolta a képmáshoz való joggal egyetemben.⁵

A személyiségi jogok századeleji térhódítása eltérő dogmatikai felosztást implikált. *Bozóky Alajos* a polgári név mellett a kereskedő nevét (cég) a név egy fajtájának tekinti, ezzel szemben a jegyek csoportjába tartozónak a címet, a pecsétet, az áru- és védjegyeket,⁶ s kitér a névre mint jegyre, azaz a névre mint áru-, illetve üzletjelzőre.⁷ A személyiségi jogi rendszer szempontjából jelentős, hogy – *Gierkéhez* hasonlatosan⁸ – a névjogot, illetve a jegyen való jogokat a személyiségi jogok közé sorolja, azokat ott azonban részletesen nem fejti ki, hanem külön fejezetbe viszi át az erre vonatkozó joganyagot, amely valaminemű érdemi különállást feltételez, ennek okát azonban *Bozóky* nem adja meg. A cégnév ezzel jelenik meg elsőként a személyiségi jogi oltalom körében. Ennek azért van jelentősége, mert a magánjogi kodifikáció során a személyiségi jogi rendelkezések között elhelyezett névjogi igény kizárólag az ember, a természetes személy ez irányú jogát kívánta védelemben részesíteni. *Meszlény Artur* a svájci jog tárgyalása során teljesen egyedi felosztást alkalmaz (osztja az álláspontját *Dezső Gyula*⁹). *Meszlény* különválasztja e két jogot. A céget az önállóan vagyoni immateriális javak csoportjába tartozónak tekinti, amelyek a vagyonhoz elválaszthatatlanul kapcsolódnak. A névjogot a személyi immateriális javak közé sorolja, amelyek csak a természetes személyeket, az embert illethetik meg.¹⁰ Ezek közül elsősorban a névjognál gondolkozik el *Meszlény* annak eltérő jogi jellegén. Míg a személyi immateriális javak (tkp. személyiségi jogosultságok) mindegyike vitathatatlanul megillet minden embert, addig a névjognál (emellett a családi állás és a testületi tagságot is ide sorolja) kérdésként jelentkezhet annak megállapítása, hogy az egy adott személyt megillet-e, személyi javai körébe tartozik-e.¹¹ *Meszlény* ezen gondolatmenete – amelyet 1909-ben fogalmaz meg, s amely a magyar jogi dogmatikában egyedülálló –, mutat kísérteties

⁵ ZLINSZKY Imre – REINER János: *Magyar magánjog mai érvényében*. Franklin, Budapest, 1902. 552.

⁶ Evonatkozásban lásd különösen HOMOKI-NAGY Mária ezen tanulmánykötetben megjelent tanulmányát.

⁷ BOZÓKY Alajos: *Az abszolút személyjogok*. In: Fodor Ármin (szerk.): *Magyar magánjog I*. Singer és Wolfner, Budapest, 1905. 464.

⁸ GIERKE, Otto von: *Deutsches Privatrecht. Erster Band*, Dunker und Humblot, Leipzig, 1895. 717.

⁹ DEZSŐ Gyula: *Az objectív kártérítés tana*, Grill, Budapest, 1917. 300.

¹⁰ MESZLÉNY Artur: *A svájci polgári törvénykönyvről*, Atheneum, Budapest, 1909. 173.

¹¹ MESZLÉNY, 1909. 187-188.

hasonlóságot a német jogi terminológiában a BGH¹² által 1999-ben elismert személyiség vagyoni vonatkozásainak elméletével.¹³

Vizsgálatunk szempontjából annak van kiemelkedő jelentősége, hogy a cég rendszer-tani, dogmatikai elhelyezése a névhez gravitált. Ebben jelentett változást Balás P. Elemér elmélete, aki sokkal jobban teret engedett a személyi elméletnek, s a személyiségi jogokat sokkal inkább – a korábbi szerzőkkel ellentétben – egy tisztán legszemélyesebb jellegű jogként közelíti meg, s elhatárolja azokat az iparjogvédelmi, szerzői jogi jogosultságoktól. Ennek legélesebb tettenérése az, hogy a cég védelmét a név védelméről teljes leválasztotta, azon az alapon, hogy az ember neve a cégtől eltérően nem a dologi dinamika alapján bírálendő el.¹⁴

A cégnévvel kapcsolatos alanyi jogi fejtegetések a szocializmus időszakában jelentősen háttérbe szorultak, s teljesen más irányt vettek. Mielőtt ezen fejlődést bemutatnánk, célszerű azonban a német jog ez irányú álláspontját bemutatni. Ennek oka egyrészt abban rejlik, hogy a magyar szabályozás dogmatikailag hasonló elhelyezést biztosított mind a cég, mind a név vonatkozásában, mint a német; másrészt pedig az, hogy a német jog fejlődése a második világháborúban nem szakadt meg, és a jogszabályi háttér azonossága, illetve a piacgazdasági viszonyok fenntartása engedték, hogy a cég alanyi jogi dogmatikai elhelyezése tovább finomodjék.

A német joggyakorlatban a céget kezdetben mint szellemi tulajdon (*Immaterialgüterrecht*) fogták fel.¹⁵ Ez a felfogást később egy kifejezetten, tisztán személyiségi jogi jellegű osztályozás követte mind a joggyakorlat,¹⁶ mind a jogtudói réteg, különösen Otto von Gierke¹⁷ vonatkozásában. Götting mutat rá, hogy az uralkodó felfogás a cégre való jogot egyes jellegű jogosultságnak (*Mischrecht*) tekinti, amely személyiségi jogi és szellemi tulajdonjogi vonásokat is felmutat, illetve arra is, hogy a német legfelső bíróság joggyakorlata nem egységes a cégnév jogi jellege tekintetében.¹⁸ Götting szerint a cégnév szellemi tulajdonjogi (*immaterialgüterrechtliche*) besorolása teljes mértékben megvalósul, hiszen a jog minden korlátozás nélkül továbbbrazhazható, illetve dologi (*quasidinglichen*) hatállyal örökölhető is. Ez igaz akkor is, ha a cég bizonyos személyi vonatkozásokat is felmutat, mert ezt a szellemi tulajdonjogok egyébként is túrik.¹⁹ Ilyen adott esetben valamely személy nevének, mint személyiségi jognak, cégnévben való szerepeltetése, *tárgyasítása*.

A polgári jogi kodifikációban, az 1959-es Ptk. elfogadása során az a nézet nyert teret, amely absztraktnan, a jogi személyekre is kiterjesztette a személyiség – s ezzel a név – védelmét.²⁰ Ez az álláspont a továbbiakban is fennmaradt,²¹ s ezen a Ptk. 1977-es novelláris módosítása sem változtatott. Ugyanígy a személyiségi jogi szabályozásban helyezte el

¹² Bundesgerichtshof, német legfelső bíróság Karlsruhe székhellyel.

¹³ Megelőzően dogmatikailag kidolgozta: GÖTTING, Horst-Peter: *Persönlichkeitsrechte als Vermögensrechte*, Paul Siebeck, Tübingen, 1995. A jogalkalmazási gyakorlatban elismerte: BGHZ 143, 214. („Marlene Dietrich”). Klippel a névjogi személyiség és a névjogi szellemi tulajdon különválasztását emeli ki.

¹⁴ BALÁS P. Elemér: *A személyiségi jog*. In: Szladits Károly (szerk.): *Magyar Magánjog I.* Grill, Budapest, 1941. 650.

¹⁵ GÖTTING, Horst-Peter: *Persönlichkeitsrechte als Vermögensrechte*, Paul Siebeck, Tübingen, 1995. 118.

¹⁶ RGZ 58, 166, 169; RGZ 70, 226, 229; RGZ 158, 226, 230.

¹⁷ GIERKE, 1895. 702. sköv.

¹⁸ GÖTTING, 1995. 118-119.

¹⁹ Uo. 122.

²⁰ 1959. évi IV. törvény 77. § (3)-(4) bek.

²¹ TÖRÖ Károly: *A személyiség polgári jogi védelme*, KJK, Budapest, 1979. 330.

azt a jogirodalom is, amely fenntartotta a burzsoá ‚cég’ elnevezést.²² Ez *Bozóky* korábban bemutatott kategorizálásával egyező, azonban *Bozóky* nem a jogképesség miatt helyezte el a cég(névre) vonatkozó szabályokat a személyiségi jogban, hanem mert ő a céget a név egy speciális, meghatározott életviszonyokra (kereskedelmi ügyletek) vonatkozó alfajának tekintette.

Az 2013. évi V. törvény, a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) hasonlóan a személyiségi jogi szabályozásban találta meg a cégnév védelmének a helyét. A Ptk. azonban bizonyos vonatkozásokban eltér az 1959-es Ptk. szabályaitól. A kodifikáció során a természetes és a jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseket külön könyvben szabályozza a törvény, és a személyiségi jog az „ember mint jogalany” elnevezést viselő második könyvben került elhelyezésre. A személyiségvédelmet terjeszti ki a jogi személyekre a Ptk. 3:1. § (3) bekezdése. Míg a 1959-es Ptk.-ban bizonyos személyiségi jogok jogalanyiságból folyó jellegét a közös szabályozás implikálta,²³ addig a Ptk. ezen utaló szabálya a jogi személyek személyiségvédelmére olyan szabályok alkalmazását rendeli, amelyek eredetileg – azaz jogalanyiságánál fogva – nem lennének alkalmazandók rá. Ezt az álláspontot erősíti meg, a rendszertani elhelyezésen túl is, a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése, amely arról rendelkezik, hogy a személyiségi jogok az emberi méltóságból fakadnak.²⁴ Ez a tény az alkalmazandó szabályok tekintetében változást nem eredményez, a dogmatikát ugyanakkor más irányba tereli, amely az értékelés, a szubszumció során is jelentőséggel bírhat. A Ptk. ezzel akként foglal állást, hogy a cégnév mint a gazdasági társaság neve a személyiségi jogra vonatkozó szabályok alapján bírálendő el mindaddig, míg a védelem nem csupán az embert illeti meg. Ezzel a cégnév szabályozására a Ptk. rá is borítja a személyiségi jog jellegadó tulajdonságait, a „legszemélyesebb” jelleget: a személytől való elválaszthatatlanságot, a jogi személy megszűnésével való megszűnést, az átruházhatatlanságot azzal, hogy az emberi méltóság védelme a jogi személynél teljesen hiányzik.

2. A cégnév és a gazdasági társaság „személyisége”

2.1. A védelem közös alapja: a jogképesség

Természetes személyek esetén a (polgári) név²⁵ a személyiségtől független, azon kívül álló jelenség, amely azonban alkalmas arra, hogy a személyiséget szóban megjelölje, azt felidézze. Hasonló funkciója van a cégnévnek a gazdasági társaságok vonatkozásában. Mind a természetes személy polgári nevének, mind a cégnévnek az alanyi joga a jogképességhez kapcsolódik.²⁶ A Ptk. álláspontja ettől eltér: a személyiségi jogokat, így közöttük a névvi-

²² U.o.

²³ Lásd pl. PETRIK Ferenc: *A személyiségi jogok vázlatja*. In: Petrik Ferenc (szerk.): *A személyiség jogi védelme*. KJK, Budapest, 1992. 18.

²⁴ A probléma vonatkozásában lásd SCHULTZ Márton: *Gondolatok a személyiségi jog generálklauzulájáról, az emberi méltóságról*. Magyar Jog 2016. 685. Újabban velünk egyezően KOLTAY András: *Az „általános személyiségi jog” nyomában – kísérlet a méltóság, becsület, jóhírnév fogalmi elhatárolására*. Magyar Jog 2017. 602.

²⁵ A polgári név terminus használata a cégnév, s más nevektől való megkülönböztetésre irányul, s értjük alatta a természetes személyt törvény alapján megillető születési, illetve házassági nevet., azaz a 2010. év I. törvény 43. § (1) bekezdés szerinti nevet.

²⁶ PETRIK Ferenc: *A névviselés*. In: Petrik Ferenc (szerk.): *A személyiség jogi védelme*. KJK, Budapest, 1992. 70.

selési jogot is az emberi méltóságból fakadónak tekinti, s ezt a védelmet terjeszti ki a jogi személyekre. Valóban vannak olyan jogok, amelyek az ember „testi-lelki realitásánál”²⁷ fogva csupán az embert illetik meg, azonban vannak olyan jogok, amelyek esetén az alanyi jog a jogképességre vezethető vissza. Ilyen jog a névjog is. Ezen azonosság ellenére azonban a névjog vonatkozásában természetes személy esetén az emberi méltóság, az általános személyiségi jog mint alapjog magánjogi kisugárzása okán más megítélés alá esik,²⁸ mint a gazdasági társaságok nevei. Ez a különbözőség az embert megillető speciális értékminőség, a név mögött rejtő személyiség, illetve a gazdasági társaság személyisége tekintetében érhető tetten.

A gazdasági társaságok mint jogi konstrukciók nélkülözik az emberi méltóság bármilyen irányú védelmét. Céljuk a vagyoni, gazdasági, profitorientált jellegben rejlik, s ennél fogva a név mögött, a név által megjelölt jogi személyiségüket is alapvetően ez határozza meg. Pont az emberi méltóság védelmének hiánya okán nem beszélhetünk náluk olyan személyiségről (életképről), amely pusztán nem vagyoni érdekekhez lehetne köthető. Vannak természetesen nem haszonszerzési céllal létesített jogi személyek, alapítványok, egyesületek is, amelyek esetén ez a vagyoni elem nem mutatható ki ilyen formában. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a természetes személyekhez hasonló, azok emberi méltóságán alapuló védelemben részesülnének. Esetükben a védelem alapját a jogképesség biztosítja anélkül, hogy az emberi méltóság, az emberi értékminőség bármilyen módon is kiterjedne rájuk.

2.2. Névviselés és névhasználat

Görög Mártával ebből a szempontból megkülönböztetjük a névviselési jogot, amely a természetes személy társadalmi fellépéséhez, megjelenéséhez kapcsolódik, a névhasználati jogosultságoktól.²⁹ A névviselési jog csak és kizárólag a természetes személy szóbeli megjelölésére szolgál, s ezen jellegénél fogva olyan jogosultságok is fakadhatnak belőle, amelyek gazdasági társaságokat nem illethetnek meg (felvett név, becenév stb.). A természetes személy névviselési joga annak fizikai-szellemi valóságával függ össze, és így áthatja – noha nem teljes mértékben – az emberi méltóság joga. Ezt az Alkotmánybíróság mint magánhasználati jogosultság fogja fel.³⁰ A névhasználat ettől eltérően a személyiség belső magvával nincsen ilyen szoros összefüggésben. Természetes személyek esetén ez abban nyilvánul meg, hogy a név megjelölési, azonosítási funkciója nem csak a jogosult személyére vonatkozik, nem csak őt mint jogalanyt jelöli (ez a névviselés), hanem lehetővé teszi egy adott személy és valamely fizikai, eszmei dolog közötti azonosítást, kapcsolatot, mintegy hidat teremtve a személy és ezen „tárgy” között. Görög Mártával a névhaszná-

²⁷ GÖRÖG Márta: *A jogi személy személyi értéke*. Jogtudományi Közlöny 2011. 569. 570.

²⁸ Így például a román polgári jog a mai napig sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít a név vonatkozásában a név megszerzésének és elvesztésének, s a név védelme (a szabályozás célja, a személyiségvédelem vonatkozásában) elsikkad. Magyar nyelven lásd VARGA Attila: *Román polgári jog*, Státus, Csíkszereda, 2008. 52-60. Korábban: FEKETE György: *Polgári jog. Általános rész, személyek és dologi jogok*, Tanügyi Sokszorosító, Kolozsvár, 1958. 203-206.

²⁹ GÖRÖG Márta – SCHULTZ Márton: *A név tárgyiasulása a kereskedelmi megjelölések vonatkozásában*. Kézirat, megjelenés alatt. Klippel funkciók, érdekek szerint határolja el a névjogi jogosultságokat. Funkciók szerint: KLIPPEL, Diethelm: *Der zivilrechtliche Schutz des Namens eine historische und dogmatische Untersuchung*. Paderborn, 1985. 222. sköv.; érdekek szerint: Klippel, 1985. 389. sköv.

³⁰ Nemesi névelemek magánhasználatban való megengedhetősége vonatkozásában vö: 988/B/2009. Ab. hat.

latot elsősorban a természetes személy polgári nevének személyiségétől való elválása, a tárgyiasulás vonatkozásában vizsgáltuk, amelynek egyik megvalósulása a cégnévként való bejegyzés. A gazdasági társaságok esetén a névhasználat azok emberi méltóságát nélkülöző jogi személyiségéből fakadó sajátosság, az előbb említett vagyoni determináltság okán eleve adva van. A névhasználat terminus ez alapján mind a természetes, mind a jogi személyeket egyaránt megillető jogosultság, személyhez fűződő jog, melynek közös gyökere a jogalanyi létben rejlik. Míg a természetes személy neve esetében ez egyfajta tárgyiasulásához kapcsolható, addig a cégnév esetén ez a tárgyiasulás az alanyi jog keletkezésével adott.

2.3. A megjelölés tárgya – az életkép és a goodwill

A személyiségi jogi jogirodalom hagyományosan az ember jogainak, személyiségének meghatározására koncentrálni kezdett. Az ember személyiségének megvalósítása, az hogy a személyiségéből ki mennyit, s miért annyit valósít meg,³¹ amennyi a külvilágban manifesztálódik, az ember saját belátásán, lehetőségein múlik. Az emberi személyiség ezen megvalósítása valamennyi személyiségi jogon tetten érhető, leginkább azonban a személyiségkép, az életkép fejezi ezt ki.³² Az életkép egy személy sorsát, cselekvését, tetteit, szavai, külső életének lefolyását jelenti.³³ *Törő Károly* szerint az életkép „az ember egyedi jellegzetességeit fejezi ki, de nem külső, testi vagy belső, szellemi világnézeti jellegzetességekben, hanem eseményekben, történetekben, cselekvésekben nyilvánul meg³⁴”. Az életkép tehát az ember társadalomban való *hatásának* összlenyomata. Az ember ezen külvilágbeli hatása nemvagyoni jellegű, az ember cselekedetei, kapcsolatai nem képzik a vagyoni forgalom tárgyát. Míg a személyek gazdaságban, kereskedelemben megvalósított eredményeinek mérlege a vagyoni dologi jogi fogalmában ölt testet, addig a személyiség mint jogon túli nem vagyoni jelenség eredményei vonatkozásában erre az életkép képes, anélkül, hogy ezen eredmény vonatkozásában prejudikálna. Mint korábban említettük, a név a személyiségnek nem része, attól külön áll, mégis bizonyos esetekben a bíróságok mint névjogi jogsértést értelmezik az életkép megsértését,³⁵ s ezáltal a jelzés és a jelzett jogtárgy védelmét mossák össze.

Meglepő módon a cégnév vonatkozásában is találunk hasonló jellemzőket. A századelőn a kereskedő és a cég mögött megjelenő vállalat tekintetében volt vitás, melyiket is jelöli meg a cég.

³¹ Utalva Sólyom László által a 23/1990 (X. 31.) AB határozathoz fűzött párhuzamos véleményére: „ember [mindenk]i függetlenül attól, mennyit valósított meg az emberi lehetőségéből és miért annyit”

³² Vö.: NAVRATYIL Zoltán: *Az ember névjogának kiterjesztő értelmezése mint a szólásszabadság lehetséges korlátja*. In: Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán (szerk.): *A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban*. Complex, Budapest, 2014. 105.

³³ DORAL, Roswitha: *Der Schutz des Lebensbildes*, ÖJZ 1973, 645.

³⁴ TÖRŐ Károly: *A képmás és a hangfelvétel védelme*. In: Petrik Ferenc (szerk.): *A személyiség jogi védelme*. KJK, Budapest, 1992.142.

³⁵ Németországban: RG vom 29.9.1938, JW 1939, 153, 154 („Großschieber“); Ausztria jogalkalmazási gyakorlatában az Optk. 43. §-ára alapítva: SZ 31/86 („Asphaltkönig“); ehhez bővebben lásd SCHULTZ Márton: *Valós alakok megjelenítése szerzői művekben: névvaltalom, életképpaltalom vagy a magánzsféra oltalma?* Kézirat. Megjelenés alatt.

A kereskedelmi törvény (Kt.) 10. §-a azt mondja ki: a cég az a név, amely alatt a kereskedő üzletét folytatja, s melyet aláírásul használ. *Nagy Ferenc* szerint a cég nem egyszerűen a kereskedő neve volt, hanem a kereskedőnek az üzletre vonatkozó neve, és ez akkor a legszembevetőbb, ha az a polgári nevével különbözik.³⁶ *Fehérváry Jenő* a cég célját abban látja, hogy az a kereskedő vállalatát individualizálja, ami által a kereskedő jó hírneve (goodwillje) [sic!] egy meghatározott céghez tud kapcsolódni,³⁷ hasonló állásponton van *Személyi Kálmán*, aki szerint a cég „az üzletcél által individualizált kereskedelmi tevékenységet jelöli”.³⁸ *Schuster Rudolf* szerint a cég nem a vállalatot, hanem magát a kereskedőt individualizálja.³⁹ *Dezső Gyula* a két álláspontot szintetizálja: „a cég a kereskedő neve, tulajdonképpen az üzlet neve”⁴⁰.

Az életképhez hasonlóan, szinte mintegy annak analógiájára (noha ezen két terület összefüggésére senki nem mutatott még rá) a cégnév mint megjelölés vonatkoztatható a goodwillre mint jelzett jogtárgyra is. A goodwill fogalma a magyar jogirodalomban meglehetősen elhanyagolt, s talán pontosan azért van ez így, mert Amerikában, ahol e jogintézménynek sokkal nagyobb múltja van, szintén nem alakult ki egységes fogalom.⁴¹ Tágabb értelemben jelentheti a goodwill az üzleti jó hírnevet, szűkebb értelemben pedig a más kereskedőkhöz, illetve a vevőkhöz való viszonyt.⁴² A Kúria nem tekinti a több éven keresztül kialakított üzleti kapcsolatot és pénzüpiaci *üzleti hírnevet* apportálható goodwillnek.⁴³ *György Ernő* ide sorolja a vállalatot, az üzemet, üzletet, cég- és névhasználatot, illetve a cég meglévő jogait.⁴⁴ A Szegedi Ítéletábrla szerint a goodwill egy szolgáltatás megítélése, ismertté válása és jellegzetes tulajdonságainak összessége.⁴⁵ Sejtésünket erősíti az is, hogy az amerikai jogalkalmazási gyakorlatban és kommentárirodalomban nemcsak a cégnév és a goodwill összefonódására, kapcsolatára, hanem arra is találunk példát, hogy egy védjegy árjelző funkcióján túl a cég goodwilljével is összekapcsolódik.⁴⁶

2.4. Vagyoni vonatkozás megjelenése

A természetes személyek esetén a személyiségi jegyek tárgyasulása, illetve ezen túlmenően vagyoni értékűsége azok alapvető nem vagyoni jellegéből kiindulva egy további lépcsőfokot jelent. A vagyoni érték megszerzése az egyes tárgyasult személyiségi jegyek vonatkozásában megvalósulhat valamely lajstromba való bejegyzéssel, vagy a gazdasági, kereskedelmi területen való rendszeres használat által. Ugyanígy vagyoni potenciál juthat egy személyiségi jegynek, megnyilvánulásnak akkor is, ha a személyiségkép olyan

³⁶ NAGY Ferenc: *A magyar kereskedelmi jog kézikönyve I.*, Atheneum, Budapest, 1913. 117.

³⁷ FEHÉRVÁRY Jenő: *Magyar kereskedelmi jog rendszere*, Grill, Budapest, 1941. 39.

³⁸ SZEMÉLYI Kálmán: *A névjog*, Franklin, Budapest, 1915. 97.

³⁹ SCHUSTER Rudolf: *Collisiók kérdése a név, cég, védjegy és vállalat megjelölések jogköréből*. Polgári Jog, 1925. 151.

⁴⁰ DEZSŐ, 1917. 312.

⁴¹ KESERŰ Barna Arnold: *Adelékok a védjegyátruházás jogi megítéléséhez – II. rész*. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle (117)2012. 6. sz. 5. 13.

⁴² HARGITAI József: *Jogi fogalomtár*, Közlönykiadó, Budapest, 2005. 548.

⁴³ BH 1992. 537.

⁴⁴ GYÖRGY Ernő: *Az eszmei javak a fizetéseképtelenségi eljárásban*. In: Emlékkönyv Meszlény Artur születésének 60. évfordulójára, Politzer Zsigmond, Budapest, 1936. 173. 175.

⁴⁵ ÍH 2017. 51.

⁴⁶ MERGES, Robert P. – MENELL, Peter S. – LEMLEY, Mark A.: *Intellectual Property in the New Technological Age*, Aspen Law & Bussines, Gaithersburg-New York. 2000. 562.

ismertséget vív ki magának, amely okán a későbbi tárgyasulás pénzben mérhető előnyt biztosít annak, aki azt felhasználja.⁴⁷

A jogi személyek, különösen a gazdasági társaságok esetén azonban lényegesen egyszerűbb a helyzet. Az ő esetükben a profitorientáltsági jelleg alapján a goodwilljük, személyiségük vagyoni determináltságából következően ezen tárgyasítható személyiségi jegyek, személyhez fűződő jogosultságok már eleve vagyoni értékkel rendelkeznek, akkor is, ha az közgazdaságtanilag a nulla felé tendál. A goodwill előbb említetten némileg összefonódik a megjelöléssel, a cégnévvel, s a tisztességtelen verseny, a jellegbitorlás vonatkozásában is sok esetben mindkettő sérelme lehetséges.⁴⁸

2.5. Az elsőbbség követelménye

Az elsőbbség elve általános szinten az ütköző jogosultságok esetén alkalmazandó elv. Az időbeli elsőbbség azon elv, amely alapján az a személy tekintendő jogosulnak, akinek a joga hamarabb elismerésre került (elsősorban a dologi jogok rendezőelve). Valószínűleg ennél fogva mondja *Balás P.*, hogy a cég(név) a polgári névvel ellentétben a dologi dinamika alapján működik.⁴⁹ Az elsőbbség elve tipikusan az iparjogvédelem területén is általánosan érvényesül. A bizonyítás szempontjából lényeges, hogy az időbeli elsőbbség vizsgálatának lajstromozást igénylő jogok tekintetében van jelentősége (pl.: szabadalom, védjegyjog). Meglepő módon ez az elv a megjelölések jogában máshol is érvényesül a domain név – mint lajstromozható jogosultság – esetén.⁵⁰ Cégnév esetén ez az ú.n. név-, vagy cégekizárólagosság követelményében manifesztálódik, amelynél fogva a (cégnév) használat joga azt illeti meg, aki a cégbejegyzési kérelmet elsőként nyújtotta be.⁵¹

Be nem jegyzett kereskedelmi név, üzletjelző esetén⁵² (illetve lényegileg hasonlóan a Ptk. 2:49. § szerinti felvett név esetén) a rendszeres használat bír kiemelkedő jelentőséggel a jogosultság megszerzése tekintetében, itt ugyanis nincs lajstromozás, amely a jog korábbiságát tanúsítani tudná.⁵³

Ugyancsak nem érvényesül az elsőbbség követelménye a *névviselés* vonatkozásában, polgári név esetén, amely szintén lajstromozást (anyakönyvezést) igénylő jogosultság. Ennek oka az, hogy a névviselési jogosultság a személyiség belső magvához közelebb áll a névhasználatnál, s azt az emberi méltóság joga sokkal jobban áthatja. Ennek okán létezhetnek azonos nevű személyek (*homonyma*), s tulajdonképpen az emberi méltóság az

⁴⁷ Bűncselekmény áldozata vonatkozásában a szülőknek nem ítélte meg licencanalógia alapján licencia díjat meghalt lányuk személyiségképének (korábbi életének baleset utáni, több cikkben való bemutatása) a „Das Bild“ magazinban való közzétételéért, mert a lány korábban nem volt általánosan ismert. NJW 2012. 1728. („Unfallopfer“)

⁴⁸ Újabbán pl: ÍH 2017.11; ÍH 2017. 51.; ÍH 2006. 22.

⁴⁹ Vö: BALÁS P., 1941. 655.

⁵⁰ ÍH 2014. 58 „A domain név regisztrációja és használata a védjegyhez hasonló lajstromozást igénylő jog...”

⁵¹ Ptk. 3:6. § (1) bek., Ctv. 6. § (1) bek.

⁵² A svájci jog korábban lehetőséget biztosított üzletjelző, kereskedelmi név cégnyilvántartásba való bejegyzésére, éppen bizonyítási okoknál fogva. Lásd ehhez von BÜREN, Bruno: *Ueber [sic!] die Beschränkungen des Rechtes, den eignen Namen zu gebrauchen*. Schweizerische Juristen-Zeitung (Revue Suisse de Jurisprudence) (44)1948 Heft 5. S. 65.

⁵³ A német védjegy törvény etekintetben ismeri az ú.n. be nem jegyzett védjegyet, szó szerinti fordításban használati védjegyet (*Gebrauchsmarke*), amely szintén ezen forgalomban való részvételnek van alávetve. (§ 4 Nr.

oka annak, hogy saját neve *viselésétől* senki nem tiltható el. Polgári név esetén tehát nem számít az elsőbbség, olyannyira, hogy a fennálló jogszabályok még testvérek között sem tiltják az azonos családi és utónevet, kivéve ha egy napon születtek.⁵⁴ Jóllehet a polgári név mint szóbeli megjelölés céljának is a kizárólagos viselés, az összetéveszthetőség elkerülése felelne meg.⁵⁵ A természetes személyek névvédelme vonatkozásában ennél fogva a jogosulatlanság feltétele a névhasználat, s így a cégnévként való használat esetén is a jogosult engedélye lesz.

3. A cégnév keletkezése

3.1. A cégnév mint lajstromozást igénylő megjelölés

A cégnév mint megjelölés meghatározására több modell alakult ki. A cégnév lehet egy szóbeli megjelölés, amelyen másnak joga nem áll fenn (ún. tárgyi cég)⁵⁶. Az ilyen szóbeli megjelölések esetén, a védjegyekhez hasonlóan nem beszélhetünk szellemi alkotótevékenységről, ugyanakkor bizonyos szempontból ötletnek, elgondolásnak tekinthetők ezek. Az ilyen szóbeli megjelölések cégnévkénti bejegyzése esetén mindig eredeti szerzésről beszélünk. A jogi személy társaságnak mindenki mástól függetlenül keletkezik joga a név viselésére. Ezt a modellt támasztja a hatályos Ctv. is a cégnév alapjául.

A cég nevében lehet szerepeltetni természetes személy nevét, más cég nevéből levezetett megjelölést, annak részét, védjegyet vagy be nem jegyzett kereskedelmi nevet is. Ezek közös jellemzője az, hogy valamely más, szóbeli megjelölés formáját öltött jogtárgy képezi a bejegyzés alapját. Attól függetlenül, hogy ezen jogosultság kit illet meg, ebben az esetben a cégnév megszerzése származékos, ugyanis egy korábbi jogból eredeztethetjük a cégnevet (származékos jogalapítás)⁵⁷. Amennyiben a cégnév a természetes személy, elsősorban a cégtulajdonos vagy valamely alapító nevét tartalmazza, úgy a névbeli cég elnevezés volt korábban elterjedve.⁵⁸ Vegyes cégről akkor beszélhetünk, ha valamely személy neve mellett más szóbeli megjelölés is szerepel (*Fehérváry* példája: Papp Imre Műbutorgyár r.t.),⁵⁹ a fantáziaszóból képzett cég esetén egy kitalált megjelölés a cégnév védelmének tárgya. A hatályos német jog hasonló terminológiával operál (*Sachfirma, Personenfirma, Fantasiefirma*).⁶⁰

A hatályos szabályok a jogi személyek, a gazdasági társaságok esetén nem teszik kötelezővé a polgári név használatát, a Kt.-hez hasonló konstrukciót az egyéni vállalkozókra vonatkozó szabályok tartalmazzák, mert ez esetben is az egyéni vállalkozó a saját nevét

2 MarkenG)

⁵⁴ 2010. évi I. törvény 44. § (5) bek. „Az ugyanattól az anyától származó, ugyanazon a napon született gyermekek nem viselhetnek megegyező utónevet.”

⁵⁵ Vö: RAFFAY Ferencz: *Magyar Magánjog I.*, Sziklai Henrik kiadása, Eperjes, 1906. 206. 1. lj.

⁵⁶ FEHÉRVÁRY, 1941. 39.

⁵⁷ SZLADITS Károly: *A magánjogi tényállások*. In: Szladits Károly (szerk.): *Magyar Magánjog I.* Grill, Budapest, 1941. 251.

⁵⁸ FEHÉRVÁRY, 1941. 39.

⁵⁹ U.o.

⁶⁰ Ehhez pl.: HOPT, Klaus J. – MERKT, Hanno – ROTH, Markus – BAUMBACH, Adolf: *Handelsgesetzbuch*. 35. Aufl., Beck, München, 2012. § 17 Rn 6

köteles használni.⁶¹ Hasonló szabályozást követett a német kereskedelmi törvény (HGB) is, azonban mára lehetőség van arra, hogy a kereskedő polgári nevétől (az anyakönyv szerint őt megillető névtől) eltérő nevet válasszon cégének.⁶² Annak ellenére, hogy a társasági jogi rendelkezések nem teszik főszabállyá a polgári név bejegyzésének kötelezettségét, erre a jog továbbra is lehetőséget nyújt. Ha egy személy nevét kívánják a cégnévben szerepeltetni, akkor ahhoz a jogosult hozzájárulása szükséges, amelyet a bejegyzési kérelemhez mellékelni kell.⁶³ Ezen mellékletben ölt testet a korábbi jogra való jogosultság igazolása. A hozzájárulás mint jognyilatkozat alapvetően egyoldalú, ugyanakkor megadható szerződéssel is anyagi ellenszolgáltatás fejében. A hozzájárulás a társaság alapítása során apport formájában is megvalósulhat.⁶⁴ Ebből egyrészt, kérdésként jelentkezik, mi ennek a hozzájárulásnak a terjedelme, s mennyiben jelent ez korlátot a cégnév használata szempontjából, mennyiben jelent ez differenciát a tárgyi és a vegyes cégekhez képest, másrésztől következik az, hogy a névviselési jog jogosultját megilleti az a jog, hogy saját nevét cégnévként bejegyeztesse. A névviselési jog jogosultjának ez a joga elvezet bennünket a névjogi váromány kérdésköréhez.

3.2. *A névjogban gyökerező váromány*

Sem a hatályos cégjogi szabályok, sem a Ptk. névjogi rendelkezései nem tartalmazzák kifejezetten azt, hogy *a névjog jogosultját megilleti a jog, hogy nevét cégnévként bejegyeztesse* – ez a személyiségi jogi pillanat. Míg a védjegyjog esetén az erre vonatkozó lehetőség egy viszonylagos kizáró ok formájában ölt testet,⁶⁵ addig a Ctv. ezt melléklet formájában követeli meg igazolni.⁶⁶ A névjoggal mint személyiségi joggal alapvetően nem egyeztethető össze az, hogy a névjog jogosultja bármilyen vonatkozásban is lemondjon.

A cégnév bejegyzésének, használatának a korlátja a névszabatoság, a névkizárolagosság és a névvalódiság elve. Ezek közül elsősorban a névkizárolagosság bír jelentőséggel, amely alapján a jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy nevétől, hogy azzal ne legyen összetéveszhető. A jog lehetőséget biztosít arra is, hogy a név bizonyos vonatkozásának átruházása még azelőtt megtörténjen, mielőtt az a cégnévi minőséget megszerezné – így a korábban említett apportként való bevétel. Ez azt implikálja, hogy a névviselési jog jogosultját nem csak a saját név cégnévként való bejegyzése illeti meg, hanem az is, hogy a saját nevének a cégnévként való használatát másnak átengedje. Ez a szabály nem a névhasználati jog gyakorlása, hiszen a név itt még nem került kapcsolatba a céggel, a gazdasági társasággal, itt még csupán egy várományi helyzetről beszélünk. Ennek a várományi helyzetnek az alapja értelemszerűen maga a névviselési jogosultság, hiszen csak olyan személy adhat jogszerűen engedélyt a neve cégnévként való bejegyzésére, akit a névjog megillet. Annak, hogy a névjog jogosultja ezen irányban lemond a neve használatáról, és hozzájárul ahhoz, hogy azt más személy használja, „az engedélyes kifogáshoz jut, amelynek segítségével a jogszerű névviselőnek

⁶¹ 2009. évi CXV. törvény 16. § (4) bek.

⁶² HOPT – MERKT – ROTH – BAUMBACH, 2012. § 19 Rn 8

⁶³ 2006. évi V. törvény (Cégtörvény, Ctv.) 2. sz. melléklet I. 3. a)

⁶⁴ BH 1990. 476.; Legf. Bír. Pf. IV. 21087/1993. („Rác”)

⁶⁵ 1997. évi XI. törvény 5. § (1) bek. a)

⁶⁶ 2006. évi V. törvény 2. sz. melléklet I. 3. a)

a névviselés abbahagyására irányuló keresetét megerősítenítheti⁶⁷). Ebben az esetben a személyiségi jogba való beavatkozás a jogosult hozzájárulása okán nem jogellenes.⁶⁸

3.3. Névfoglalás mint megelőző eljárás

A Ctv. lehetőséget biztosít arra, hogy a cég bejegyzésének megindítása előtt a bejelentő cégfoglalással éljen.⁶⁹ A cégfoglalás tehát egy még létre nem jött alanyi jogot (a cégnévre való jogosultságot) megelőző védelmi helyzet. A cég bejegyzését, a lajstromozást megelőzően a tényállás még nem teljes, s így a cégnév alanyi jogosultságáról sem beszélhetünk. Ezen várományi helyzetet védi a jogalkotó a Ctv.-ben elhelyezett névfoglalás intézményével, amely tulajdonképpen a fentebb megfogalmazott általánosabb várományi jogosultság bizonyos tekintetbeni konkretizálásának tekinthető.

Névfoglalással élni azon esetekben a legcélszerűbb, ha fantáziaszót, kitalált megjelölést kívánunk a cégnévben szerepeltetni. Abban az esetben, ha alapító tag nevét, uralkodó vállalat nevét vagy más, korábbi elsőbbségű jogot például védjegyet kívánunk bejegyeztetni, már van egy alapul fekvő jogosultság. Ez mégsem teszi ezekben az esetekben indokolatlanná és feleslegessé a névfoglalás jogintézményét, ugyanis azonos nevű személyeknek a joga egyenlő a cégnévként való használatra. Ugyancsak előfordulhat védjegyek vonatkozásában, hogy ugyanaz a szóbeli megjelölés más-más áru-, illetve szolgáltatási osztály tekintetében védelmet élvez. A cégnév bejegyzése szempontjából a cégbejegyzési kérelem hamarabbi benyújtása tekintetében főszabály szerint egyenlő mértékben illeti meg őket a jog.

4. A cég bitorlása

A jogvédelem szempontjából többféle jogi megoldást különböztethetünk meg. A cég szabályozása és védelme hagyományosan megelőzte a személyiségi jogok, így a név védelmét is. Ennek okán a cég bitorlására vonatkozó, elsősorban eltiltási, abbahagyási igény időbeliségét tekintve elsőbbséget, s ezzel önállóságot is élvezett. A német és osztrák jog ezt az önállóságot fenntartotta. A magyar jog ezzel szemben az absztrakciós szintet növelte arra tekintettel, hogy a polgári névhez hasonlóan a cégnév is a jogalany megjelölésére szolgál, így beépítette ezt a személyhez fűződő jogok névvédelmi rendelkezései közé.

Cégbitorlás esetén az, aki jogaiban sérelmet szenved, követelheti, hogy a bitorló a cég további használatától eltiltásra kerüljön.⁷⁰ A cég védelmére irányuló szabályozás mind Magyarországon, mind Németországban a névjog elismerését megelőzően került kialakításra. SZEMÉLYI kiemeli, hogy mind a cég, mind a név a személyiségre vonatkozó egyéni megjelölési eszközök, amely cég azonban a névjognál hamarabb került törvényi szintű szabályozásra.⁷¹ A cég ezen elsőbbsége maga után vonta azt is, hogy a hiányzó névjogi igény helyett a cégbitorlás lett a szubszumció alapja névjogi sérelem esetén is; ennek az okai azonban mások voltak a magyar és mások a német jogban. Megint más megoldást választott

⁶⁷ BALÁS P., 1941. 651.

⁶⁸ Ptk. 2:42. § (3) bek.

⁶⁹ A joggyakorlatban: ÍH 2007. 85.

⁷⁰ Kt. 24. § (1) bek.

⁷¹ SZEMÉLYI, 1915. 97.

az osztrák jog és az osztrák jogirodalom. Ausztriában az Optk. 3. novelláris módosításával, 1916-ban került újrafogalmazásra a törvény 43. §-a, amely a német BGB 12. §-ának mintájára rendelkezett a névvitási és névbitorlási igényekről. Az osztrák jogirodalom a mai napig szűken értelmezi a cégbitorlást. *Posch* szerint, mivel az UGB⁷² 37. §-a jogosulatlan céghasználtról rendelkezik, ezért csak egy céggel szemben lehet abbahagyásra irányuló keresettel fellépni.⁷³ Ennek okán ez a szabály csak a bejegyzett céget védi.⁷⁴

Az 1959.-es Ptk. a személyiségi jogokat polgári jogi védelemben részesítette, kimondta e jogok alanyi jogi jellegét. A személyiségi jogok között került nevesítésre a névviseléshez való jog is. A törvény szakított a korábbi álláspontokkal, amelyek a személyiség védelme körében kizárólag a természetes személy nevét kívánták oltalmazni, tekintettel arra, hogy a Kt. 24. §-a a céggel szembeni jogosulatlan magatartások ellen kellő védelmet nyújt. A Ptk. az absztrakciós szintet akként emelte meg, hogy közös védelmet nyújtott a természetes személyek és a jogi személyek, illetve a jogi személyiség nélküli személyegyesülések tekintetében. A bitorlási kereset közös nevezőre hozásával tulajdonképpen a Kt. szerinti cégbitorlási keresete *lex posteriorra* vált. Az, hogy mind a természetes személy nevének, mind a jogi személy nevének jogellenes használatát közös elvi alapokra lehetett helyezni, arra mutatott rá, hogy a név és az ember kapcsolata nem olyan szoros jellegű, amely az embernek ezen jogot kizárólag biztosítaná. A közös elvi alapokra helyezés, az, hogy ugyanazon tárgyi jog biztosít jogot a cégnév és a polgári név érvényesítésére, kevésbé alkalmas arra, hogy e két alanyi jog tekintetében megfelelő különbségtétel alapjául szolgáljon. Ennek akkor van legnagyobb jelentősége, ha a korábban említett várományi helyzet megsértése miatt a cégnév védelme a természetes személy jogával bizonyos tekintetben összemosódik. Ugyanígy jelentős lehet, ha más megjelölés (különösen a be nem jegyzett kereskedelmi név, üzletjelző) sérelme áll fenn, amely tekintetében a tisztességtelen verseny szabályai is tekintetbe jönnek. De az is kiemelendő, hogy a cégnévként bejegyzett polgári névnek nyújtott védelem is elsősorban a cégnévnek szól, noha névbitorlási színezettel is bírhat. Mindenképpen célszerű lenne ezért konkretizálni a névjogi alanyi jogokat, illetve azok megsértésének eseteit.

Záró gondolatok

A cégnév alanyi jogi, dogmatikai rendszerben való elhelyezése tekintetében a személyiségi jogi, személyhez fűződő jogi jelleg nem egyedülálló jelentőségű. A személyiségi jogi besorolás mellett a vagyoni értékű jogi jelleg, a szellemi tulajdonjogi jelleg tekinthető jelentősnek. A cégnév a természetes személy nevéből több vonatkozásban is eltér. Ez az eltérés ölt testet már magában a névviselés-névhasználat fogalmi elhatárolásában, amely segíti személyiség belső magvától távolabb eső jogosultságok, s így a cégnév könnyebb dogmatikai finomhangolását. A cégnév a polgári névtől eltérően a gazdasági társaság profitorientált tevékenységét támogatja, s megjelölési funkciója lévén a társaság által kialakított, fejlődő goodwill értékéhez, azonosításához tesz hozzá.

A természetes személy polgári neve és a cégnév legjelentősebb elhatárolásaként jelentkezik azon körülmény, amely a cégnév kizárólagosságában ölt testet. Az elsőbbség, a név-

⁷² Unternehmensgesetzbuch (BGBl. I Nr. 114/1997)

⁷³ POSCH in Schwimann/Kodek, ABGB4 Ia § 43 Rz 29.

⁷⁴ SZ 31/102.

kizárólagosság az iparjogvédelmi jogokhoz hasonló monopolhelyzetet biztosít a gazdasági társaságnak, s általában a jogi személyeknek arra, hogy a cégnév, a jogi személy neve mint szóbeli megjelölés vonatkozásában a piaci szereplők, s általában a jogalanyok csak az adott céget ismerjék fel a névről. Ennél fogva a cégnév tulajdonképpen sokkal hatékonyabban betölti funkcióját a természetes személy nevéhez képest, amely az azonosnevűség miatt további korrekcióra szorul.